

ס ו ב ה ד ר ו ר ז " ל

בת הרמינה וולטר קליין

נולדה: כ"ב אדר ב' ה'תרע"ג 31.3.1913
 עלתה לארץ: שנת 1935
 נפטרה: ח' ניסן ה'תשנ"ב 11.4.1992

טובה שנקראה גם יוחנה, נולדה לפני 79 שנים באוסטריה. שם למדה והצטרפה לתנועה הציונית "בלאו וויס" (תכלת לבן). ואח"כ ל"החלוץ", שם, פגשה בהיותה צעירה מאוד, את אהבת חייה, בעלה לעתיד אפרים ז"ל. יחד הלכו ל"הכשרה" כדי להגשים את חלומם לעלות לישראל. היה ברור להם שעליית הנאצים לשלטון, בגרמניה הסמוכה, תהיה מקור לצרות גם באוסטריה - מולדתם.

כאשר הגיעו ב-1935 לארץ ישראל, או פלשתינה כפי שקראו לה אז, הם הגיעו ביחד עם עוד חברים מאותו גרעין מה"הכשרה" לאזור תל-אביב וראשון - לציון. אפרים עבד בפרדסים ומאוחר יותר במקצועו - בניהול חשבונות והיה גזבר. טובה לא בחלה בעבודה קשה ומצאה עבודה במטבחי הצבא הבריטי שהיו בקרבת מקום.

לאשדות יעקב הגיעה טובה עם בעלה ושני ילדיה, עודד ויואלה יבדלו לחיים ארוכים, ב-1953 במסגרת התנועה "מן העיר אל הכפר". טובה עבדה ככל שיכלה בענפי החקלאות - בגן הירוק ובכרם. אח"כ כאחראית על צוות בבית האריזה האיזורי בצמח. למזלה הטוב - בדיוק בתקופה שהגיל החל לתת את אותותיו, והיה לה כבר קשה להמשיך בעבודות הללו, נפתחה אצלנו תקופת בית החרושת שלנו "לוג", וטובה, זכתה להיות בין ראשוני העובדים בו, כאשר היה עדיין ממוקם באזור תל-אביב. גם הסכנאים הוותיקים זוכרים את טובה כמרכזת משמרת אחראית מאוד. היא היתה ודאי ממשיכה לעבוד ב"לוג" עד סוף ימיה, אך נעותרה כשביקשו ממנה לטפל בחברה חולה (אז, לא היו אצלנו חדרי חולים, ובית-אחדות עדיין לא הוקם). אח"כ ריתקה אותה מחלתו של אפרים לחדרם, והיא טיפלה בו במשך שנים ארוכות עד מותו, באהבה וטבלנות אין קץ. לא סמכה על אף אחד, רק על עצמה! כשאמרו לה ילדיה, שהיא חייבת לשמור על עצמה (כיוון שהיא עצמה כבר היתה חולה מאוד) אמרה: "אבא שלכם קודם לכל !!!". ועל טיפולה המסור בו, קיבלה מחמאה ממנהל המחלקה לקשישים בביה"ח "פוריה". הוא שיבח אותה באמרו "הלוואי ולכל אחד היתה מטפלת כמוך".

רובנו (גם ילדיה) מכירים את הפן האחד של טובה. הפן הקשה - המתעקש, שלא מותר ולא מתפשר. מכירים גם את אחת מן התכונות שהיתה בעוכריה ביחסי חברה. כאשר משהו הציק לה, או כשנדמה לה שהיא הצודקת, לא היססה לגשת לאדם, אשר עימו התווכחה ולומר לו את כל "האמת" (שלה) בפניו, ואת כל מה שהיא חושבת עליו. תכונה זו הרחיקה ממנה חברים רבים.

טובה דרור ז"ל - סוף

אך יש פן נוסף של טובה, שלא רבים ראו או ידעו. למשל: כאשר "אימצה" בן מחברת הנוער (בגילו של עודד בנה) ושניהם חגגו את כניסתם לחברות במשק, קנתה טובה ל"בן המאומץ" וציידה אותו בדיוק כמו שקנתה עבור בנה. כאשר התאלמן חבר שטובה העריכה אותו, היא דאגה לאפות לו "עוגה לשבת" ולהזמינו לכוס קפה ולארח אותו ביחד עם אפרים.

על קומץ ידידיה הרעיפה חום ואהבה ומתנות לחג. ומובן מאליו - כסבתא שאהבה מאוד את נכדיה וציפתה בכלילון עיניים לביקוריהם, היתה דואגת לשלוח להם באופן קבוע חבילות ממתקים, כדי להמתיק את שרותם הצבאי.

מותו של אפרים - בעלה האהוב, הכה בה קשות. גם ריחוקם של ילדיה המתגוררים מחוץ לאשדות, הוסיפו על הרגשת הבדידות הכואבת. הרגשה שאותה השתדלו להפיג שכנתה הטובה רחל בק ומשפחתם של תמי ואלון וילדיהם הקטנים.

סוף הדרך, דרך כל בשר. תמו יסוריה של טובה, ונשמתה שמחה ודאי לפגוש שוב בנשמת אפרים אהובה

נוחי על משכבך, טובה.

עמליה דיין.